EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 19.9.2023
COM(2023) 546 final

2023/0331 (NLE)

Förslag till

RÅDETS GENOMFÖRANDEBESLUT

om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Under de första veckorna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina registrerades så många som 200 000 inresor till unionen per dag. Med tanke på den massiva tillströmningens omfattning och intensitet föreslog kommissionen att rådet skulle aktivera rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 (*direktivet om tillfälligt skydd*) och ansåg att det var det lämpligaste EU-instrumentet för att hantera situationen, eftersom det ger de berörda personerna en adekvat skyddsnivå och samtidigt säkerställer att medlemsstaternas asylsystem inte överbelastas av det betydande antalet personer på flykt från kriget i Ukraina.

Den 4 mars 2022 antog rådet genomförandebeslut 2022/382[1] och aktiverade direktivet om tillfälligt skydd för vissa kategorier[2] av personer som fördrivits den 24 februari 2022 eller senare till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion som inleddes den dagen. I enlighet med artikel 4.1 i direktivet om tillfälligt skydd är varaktigheten för det tillfälliga skyddet inledningsvis ett år och kan förlängas automatiskt med sex månader i taget i högst ett år. Det tillfälliga skyddet förlängdes automatiskt med ett år och gäller för närvarande till och med den 3 mars 2024.

Syftet med detta förslag är att förlänga det tillfälliga skydd som infördes genom rådets genomförandebeslut 2022/382 med ytterligare ett år. Därigenom förlängs det tillfälliga skyddet för de kategorier av personer som anges i rådets genomförandebeslut 2022/382 för perioden 4 mars 2024–3 mars 2025[3].

Syftet med direktivet om tillfälligt skydd är att fastställa miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer från tredje land vilka inte kan återvända till sitt ursprungsland och att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta. Aktiveringen av direktivet om tillfälligt skydd har gjort det möjligt för fördrivna personer som flyr från Rysslands invasion av Ukraina att i hela unionen åtnjuta harmoniserade rättigheter, bland annat uppehållsrätt, möjlighet att utföra arbete som anställd eller egenföretagare, lämplig inkvartering, tillgång till utbildning för personer under 18 år, nödvändigt socialt bistånd, medicinskt eller annat stöd, medel för uppehälle samt rättsligt förmyndarskap för ensamkommande barn.

Detta tjänar också det viktiga syftet att minska risken för att asylsystemen inte skulle kunna hantera inflödet utan att göra dem mindre effektiva. Den omedelbara tillgången till de rättigheter som beviljas inom ramen för tillfälligt skydd gjorde det möjligt för medlemsstaterna att minska formaliteterna till ett minimum, så att de kunde reagera snabbare på den akuta situationen. Solidaritet har kännetecknat EU:s svar på Rysslands aggression mot

---

1 Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs.

2 I artikel 2 i rådets genomförandebeslut 2022/382 föreskrivs att tillfälligt skydd är tillämpligt på a) ukrainska medborgare bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022, b) statslösa personer, och medborgare i andra tredjeländer än Ukraina, som åtnjöt internationellt skydd eller motsvarande nationellt skydd i Ukraina före den 24 februari 2022 samt c) familjemedlemmar till personer som avses i leden a och b. Medlemsstaterna ska tillämpa antingen detta beslut eller tillräckligt skydd enligt sin nationella rätt vad gäller statslösa personer och medborgare från andra tredjeländer än Ukraina som på grundval av ett giltigt permanent uppehållstillstånd som utfärdats i enlighet med ukrainsk rätt kan visa att de var lagligen bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022 och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor.

3 EUT L 71, 4.3.2022, s. 1.

Ukraina och är ett bevis på unionens enighet. I synnerhet förklarade sig medlemsstaterna villiga att avstå från att tillämpa artikel 11 i direktivet om tillfälligt skydd och gjorde det därmed lättare för personer som åtnjuter tillfälligt skydd i en medlemsstat att flytta till andra medlemsstater för att där åtnjuta tillfälligt skydd.

Omedelbart efter aktiveringen av direktivet om tillfälligt skydd var det viktigt att inrätta en ad hoc-plattform som skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att utbyta information om personer som registrerats som berättigade till tillfälligt skydd i enlighet med artiklarna 10 och 27 i direktivet. På bara sex veckor utvecklade kommissionen utvecklade plattformen för registrering av tillfälligt skydd, som har varit i bruk sedan den 31 maj 2022. Syftet med plattformen är att göra det möjligt för parterna att utbyta information för att säkerställa att personer som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt faktiskt kan dra nytta av sina rättigheter i alla medlemsstater och samtidigt begränsa eventuellt missbruk, särskilt genom att göra det möjligt för medlemsstaterna att upptäcka dubbla registreringar. Plattformen kommer att fortsätta att bedrivas så länge som det tillfälliga skyddet är aktiverat, och ingen ändring av dess funktion krävs enligt detta förslag om förlängning av det tillfälliga skyddet.

Sedan Rysslands anfallskrig inleddes har endast cirka 39 560 ansökningar om internationellt skydd lämnats in av ukrainska medborgare i EU:s medlemsstater, Norge och Schweiz – jämfört med 4,1 miljoner registreringar av tillfälligt skydd för fördrivna personer på flykt från Ukraina och jämfört med den inledande uppskattningen att mellan 1,2 och 3,2 miljoner personer potentiellt skulle ansöka om internationellt skydd – varav merparten lämnades in under de första veckorna efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Det begränsade antalet ansökningar om internationellt skydd visar att det tillfälliga skyddet har gett önskat resultat, däribland att medlemsstaternas asylsystem inte har överbelastats.

Enligt artikel 4.2 i direktivet om tillfälligt skydd får rådet, på förslag av kommissionen, förlänga det tillfälliga skyddet med upp till ett år om det fortfarande finns skäl för tillfälligt skydd. I sitt meddelande om ett år av tillfälligt skydd tillkännagav kommissionen att den var beredd att vid behov lägga fram ett förslag om förlängning[4].

I dag åtnjuter omkring 4,1 miljoner personer som fördrivits från Ukraina, däribland nästan en femtedel av de ukrainska barnen, tillfälligt skydd i EU – de flesta av dem i Tyskland, Polen och Tjeckien (omkring 1 miljon i både Tyskland och Polen och över en halv miljon i Tjeckien). Sedan direktivet om tillfälligt skydd aktiverades har medlemsstaterna, särskilt de som påverkats mest av massfördrivningen, fortsatt att visa en hög grad av solidaritet, inte bara genom att ta emot människor utan också genom att konkret arbeta för att underlätta deras inkludering i värdsamhället och genom att hjälpa dem att bli oberoende. Dessa personer kan inte återvända till Ukraina eftersom situationen i landet ännu inte är sådan att de med säkerhet kan återvända på trygga och varaktiga villkor.

Internationella organisationen för migration (IOM) uppskattar att 5,1 miljoner människor per den 25 maj 2023 är internflyktingar i Ukraina[5]. Mer än hälften av alla internflyktingar rapporterade att de varit fördrivna i ett år eller längre. FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) uppskattar att samma antal personer var fördrivna inom Ukraina i juni 2023 och att över 17 miljoner människor i landet är i akut behov av humanitärt bistånd[6]. Mot bakgrund av situationen i landet i juni 2023 upprepade FN:s flyktingkommissariat sin ståndpunkt avseende

[4] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, *Tillfälligt skydd för människor som flyr Rysslands anfallskrig mot Ukraina: läget efter ett år*, COM(2023) 140 final, 8.3.2023.

[5] Rapport om internflyktingar i Ukraina, allmän befolkningsundersökning, juni 2023.

[6] UNHCR:s webbplats om krisen i Ukraina.

utvisning till Ukraina som uttrycktes i mars 2022[7] och uppmanade stater att inte med tvång utvisa ukrainska medborgare och tidigare stadigvarande bosatta i Ukraina, inte heller personer som fått avslag på sina asylansökningar.

Antalet registreringar per vecka i enlighet med artikel 10 i rådets direktiv 2011/55/EG med avseende på personer som åtnjuter tillfälligt skydd minskade dessutom efter de första månaderna av Rysslands anfallskrig från 60 000 registreringar per vecka i juni 2022 till i genomsnitt omkring 20 000 nya registreringar per vecka i mars 2023, och har fortsatt att minska stadigt. Det totala antalet registreringar av personer som åtnjuter tillfälligt skydd har därför förblivit stabilt på omkring 4,1 miljoner, och få har rapporterat att de återvänder hem till Ukraina permanent. Utvecklingen tyder på att situationen i Ukraina fortsätter att vara instabil på hela det ukrainska territoriet till följd av Rysslands anfallskrig. De hårda striderna och attackerna mot civila och infrastruktur fortsätter i många områden och risken för upptrappning kvarstår. Detta skulle i kombination med den svåra humanitära situationen i Ukraina dessutom kunna leda till en plötslig och ytterligare ökning av inresorna till unionen i en omfattning som skulle kunna klassas som massiv tillströmning.

Den nuvarande osäkerheten och instabiliteten i Ukraina visar att det inte finns någon lösning i sikte för de personer som för närvarande åtnjuter tillfälligt skydd i EU:s medlemsstater. Dessa personer behöver fortfarande skydd i unionen. På samma sätt kvarstår risken för de nationella asylsystemens effektiva funktion om det tillfälliga skyddet snart skulle upphöra och alla dessa personer skulle begära internationellt skydd samtidigt.

Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att skälen till tillfälligt skydd kvarstår och att det tillfälliga skyddet därför bör förlängas som ett nödvändigt och lämpligt svar på den nuvarande situationen. Förlängningen bör antas så snart som möjligt och med ytterligare ett år, dvs. för perioden 4 mars 2024–3 mars 2025, i enlighet med artikel 4.2 i direktivet om tillfälligt skydd. Detta är ägnat att säkerställa att personer som fördrivits från Ukraina och som befinner sig i EU:s medlemsstater får så mycket stabilitet och framtidsutsikter som möjligt under rådande omständigheter. Dessutom bör medlemsstaterna ges möjlighet att i god tid vidta nödvändiga administrativa och rättsliga åtgärder (såsom förnyelse av uppehållstillstånd) för att förbereda förlängningen av det tillfälliga skyddet. Klarhet och säkerhet behövs också för att medlemsstaternas myndigheter effektivt ska kunna planera och tillhandahålla tillfälligt skydd.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Detta förslag är helt förenligt med EU:s regelverk på asylområdet eftersom direktivet om tillfälligt skydd utgör en integrerad del av det gemensamma europeiska asylsystemet och utarbetades för att hantera en extraordinär situation med massiv tillströmning av fördrivna personer, vilket för närvarande är fallet på grund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Det är också fullt förenligt med Europeiska unionens mål att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, öppet för personer som tvingade av omständigheterna berättigat söker skydd i Europeiska unionen.

Förslagets olika element är också förenliga med migrations- och asylpakten från september 2020 och de åtföljande lagstiftningsförslagen. Direktivet om tillfälligt skydd har visat sig vara ett viktigt instrument för att tillhandahålla omedelbart skydd i EU och fortsätter i detta skede att vara det lämpligaste instrumentet för att hantera den fördrivning som orsakats av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Dels gör det att medlemsstaternas asylsystem inte överbelastas av ansökningar om internationellt skydd, dels föreskrivs rättigheter för fördrivna personer som är harmoniserade i hela unionen och säkerställer ett tillräckligt skydd. Personer

[7] UNHCR:s ståndpunkt om frivilligt återvändande till Ukraina, juni 2023.

som åtnjuter tillfälligt skydd omfattas dessutom inte av det nuvarande regelverket om laglig migration. I sitt meddelande om ett år av tillfälligt skydd[8] ansåg kommissionen att direktivet om tillfälligt skydd även i framtiden bör ingå i den verktygslåda som Europeiska unionen har att tillgå.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Detta förslag är helt förenligt med behovet av att göra det möjligt för medlemsstaterna att handlägga potentiella ansökningar om internationellt skydd på ett ordnat sätt utan att deras asylsystem överbelastas och att fortsätta att sörja för nödvändiga åtgärder vid massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina så att medlemsstaternas asylsystem inte överbelastas. Det är också förenligt med unionens yttre åtgärder. Detta förslag är också förenligt med EU:s restriktiva åtgärder och andra åtgärder. Detta förslag är en del av en omfattande uppsättning EU-åtgärder som svar på Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Den rättsliga grunden för förslaget är artikel 4.2 i rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer, med tanke på att skälen till tillfälligt skydd kvarstår. Detta möjliggör åtgärder som främjar en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

I avdelning V i EUF-fördraget, om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, ges Europeiska unionen vissa befogenheter i dessa frågor. Dessa befogenheter måste utövas i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, dvs. endast om och i den utsträckning som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av de enskilda medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås av Europeiska unionen.

Situationen i Ukraina till följd av Rysslands anfallskrig påverkar EU som helhet. Den har bemötts genom ett unikt och enat svar från Europeiska unionen. Detta visar att det fortfarande krävs EU-lösningar och EU-stöd samt stark samordning på EU-nivå, eftersom det finns ett kontinuerligt behov av att alla medlemsstater reagerar effektivt på situationen tillsammans och säkerställer att samma normer och harmoniserade rättigheter tillämpas i hela unionen för de 4,1 miljoner människor som för närvarande åtnjuter tillfälligt skydd här, liksom i händelse av en ny (mass)tillströmning av fördrivna personer på grund av den pågående instabiliteten. Det står klart att enskilda medlemsstaters åtgärder inte räcker till för att tillgodose behovet av en gemensam EU-lösning på vad som tydligt utgör ett problem som är gemensamt för hela EU.

En sådan gemensam lösning kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna på egen hand, utan kan snarare, på grund av omfattningen och verkningarna av detta föreslagna genomförandebeslut från rådet, bättre uppnås och samordnas på unionsnivå, vilket även medlemsstaterna själva har signalerat. Unionen måste därför agera och kan vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen.

[8] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, *Tillfälligt skydd för människor som flyr Rysslands anfallskrig mot Ukraina:läget efter ett år*.

- **Proportionalitetsprincipen**

I enlighet med proportionalitetsprincipen i artikel 5.4 i fördraget om Europeiska unionen föreskriver det föreslagna genomförandebeslutet från rådet en förlängning av det tillfälliga skyddet under en begränsad tidsperiod, dvs. i ett år, för den specifika grupp av personer som det redan omfattar.

Den föreslagna åtgärden är begränsad till vad som är nödvändigt med tanke på omfattningen och allvaret i situationen i Ukraina, som innebär att omkring 4,1 miljoner fördrivna personer som för närvarande befinner sig i EU:s medlemsstater inte kan återvända till Ukraina på trygga och varaktiga villkor. Dessutom utgör denna förlängning en proportionerlig åtgärd med tanke på den rådande situationen, eftersom tillfälligt skydd har säkerställt att medlemsstaternas asylsystem inte har överbelastats trots det betydande antal personer som flytt till EU:s medlemsstater.

- **Val av instrument**

Artikel 4.2 i direktivet om tillfälligt skydd kräver ett genomförandebeslut från rådet för att förlänga det tillfälliga skyddet med upp till ett år om det fortfarande finns skäl för tillfälligt skydd.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Evidensbaserat beslutsfattande**

Omedelbart efter aktiveringen av direktivet om tillfälligt skydd inrättade kommissionen EU:s nätverk för beredskap och krishantering på migrationsområdet med fokus på Ukraina, vilket har skapat en gemensam situationsmedvetenhet om migrationskonsekvenserna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och EU:s och medlemsstaternas beredskap. Dessutom säkerställer solidaritetsplattformen Ukraina ett samordnat svar på krisen och tillhandahåller en ram för bland annat regelbundna utbyten och för ökad övergripande beredskap på EU-nivå. Information och data om den rådande situationen och om människors förflyttningar har samlats in i båda forumen. Dessutom har plattformen för registrering av tillfälligt skydd gjort det möjligt för deltagande medlemsstater att utbyta information om personer som åtnjuter tillfälligt skydd och tillräckligt skydd enligt nationell rätt, samtidigt som dubbla registreringar inom samma medlemsstat och i flera medlemsstater upptäcks.

Dessutom bedömer Europeiska kommissionen, andra institutioner som Världsbanken och FN samt Ukrainas regering regelbundet situationen i Ukraina. Världsbanken publicerar rapporter med en snabbedömning av skador och behov i Ukraina[9].

Sedan kriget bröt ut har IOM arbetat för att öka insikterna i de fördrivnas situation, spåra interna tvångsförflyttningar i Ukraina och rörlighetsflöden samt genom enkäter följa avsikterna bland dem som flyr kriget och dem som passerar gränsen tillbaka till Ukraina. FN:s flyktingkommissariat har regelbundet offentliggjort information om avsikter och framtidsutsikter för (även internt) fördrivna personer från Ukraina. Enkäter och dokument från ovannämnda internationella organisationer visar att den rådande situationen fortfarande är instabil och osäker och därför inte möjliggör återvändande på trygga och varaktiga villkor. Uppskattningen av ansökningarna om skydd vid den tidpunkt då direktivet om tillfälligt skydd aktiverades (mars 2022) tydde på att hälften av de fördrivna personerna sannolikt skulle absorberas av de betydande befintliga nätverken av diasporagrupper i EU, främst men inte

[9] Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment, February 2022 - February 2023

bara i ”traditionella” destinationsländer (Polen, Tjeckien, Tyskland, Italien och Spanien). Registreringarna av tillfälligt skydd hittills tyder på att denna uppskattning var korrekt. I slutet av 2022 uppehöll sig nästan hälften av det totala antalet personer som åtnjuter tillfälligt skydd (3,8 miljoner) i Tyskland och Polen, följt av Tjeckien, Italien och Spanien. I juni 2023 uppskattade FN:s flyktingkommissariat att 6,3 miljoner människor på flykt från Ukraina har registrerats i hela världen[10].

- **Samråd med berörda parter och insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

För att samla in evidensbaserad information har kommissionen genom nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet och solidaritetsplattformen regelbundet samrått med medlemsstaternas myndigheter, Europeiska utrikestjänsten och relevanta EU-organ, ukrainska myndigheter och internationella organisationer, samtidigt som den upprätthåller utbyten med icke-statliga organisationer och civilsamhällesorganisationer.

Kommissionen förde särskilda diskussioner om förlängningen av det tillfälliga skyddet inom solidaritetsplattformen. I detta forum och i den integrerade politiska krishanteringen (IPCR) uttryckte medlemsstaterna enhälligt behovet av att förlänga det tillfälliga skyddet med ytterligare ett år för att upprätthålla en gemensam europeisk respons, ge de berörda personerna klarhet och göra det möjligt för medlemsstaterna att vidta nödvändiga administrativa och rättsliga åtgärder på nationell nivå (t.ex. att förnya uppehållstillstånd). Parallellt med detta hölls regelbundna kontakter med de ukrainska myndigheterna för att samla in information om situationen på plats. Medlemsstaterna rådfrågades i den strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (Scifa) i juli 2023, där de underströk behovet av att förlänga det tillfälliga skyddet. I enlighet med artikel 3 i direktivet om tillfälligt skydd samrådde kommissionen dessutom särskilt med FN:s flyktingkommissariat, som har bedömt situationen, lämnat relevanta synpunkter och gjort enkäter om fördrivna personers avsikter. FN:s flyktingkommissariat offentliggjorde nyligen ett ståndpunktsdokument där det understryks att ingen bör tvingas återvända till Ukraina. I maj 2023 offentliggjorde 59 civilsamhällesorganisationer, under ledning av Europeiska rådet för flyktingar och fördrivna (ECRE), ett gemensamt uttalande där man uppmanade Europeiska kommissionen att snarast utarbeta ett förslag till rådets genomförandebeslut om förlängning av det tillfälliga skyddet till mars 2025.

- **Grundläggande rättigheter**

Detta förslag är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, liksom de skyldigheter som följer av internationell rätt, inbegripet Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, ändrad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Sedan Rysslands anfallskrig mot Ukraina inleddes har finansieringsbehov kopplade till tillämpningen av direktivet om tillfälligt skydd tillgodosetts inom budgeten för EU:s befintliga finansieringsinstrument för perioden 2014–2020 och 2021–2027, särskilt inom ramen för sammanhållningspolitiken.

Sedan mars 2022 har reglerna för sammanhållningspolitiken reviderats flera gånger genom paketet för sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa (Care) för att göra det

[10] UNHCR:s webbplats om krisen i Ukraina.

möjligt för medlemsstaterna att omfördela upp till 17 miljarder euro i outnyttjade medel från finansieringsramen för 2014–2020 och tillhandahålla ytterligare likviditet även från den nya ramen för 2021–2027. Care-paketet ökade flexibiliteten i de befintliga reglerna – det tillhandahöll 13,6 miljarder euro i ytterligare likviditet för att finansiera akuta behov och förenklade rapporteringen för förvaltningsmyndigheterna. Inom ramen för fonderna för inrikes frågor förlängdes genomförandeperioden för de tre fonderna (dvs. Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet – Gränser och visering och Fonden för inre säkerhet – Polis) med ett år i mars 2022. Detta gjorde det möjligt för medlemsstaterna att få tillgång till tillgängliga outnyttjade medel och snabbt omdirigera dem inom ramen för de befintliga programmen till akuta migrations- och gränsförvaltningsbehov till följd av det stora antalet människor som flyr kriget. Dessutom godkände budgetmyndigheten en riktad förstärkning på 152 miljoner euro som en del av nödhjälpspaketet på 400 miljoner euro för att stödja de medlemsstater som hade störst behov i samband med första mottagande i anknytning till den stora tillströmningen av fördrivna personer från Ukraina. Slutligen föreslog kommissionen i sin halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen den 20 juni 2023 att medlen för rubrik 4 skulle ökas med 2 miljarder euro för perioden 2025–2027. Dessa ytterligare medel krävs för att stödja medlemsstaternas genomförande av migrations- och asylpakten, fortsätta det strukturella stödet till medlemsstater med en yttre gräns under exceptionellt tryck och upprätthålla effektiva och snabba insatser i kris- och nödsituationer. De skulle också kunna användas för att hantera de många prioriteringarna på området asyl, migration och gränsförvaltning, inbegripet mottagande av personer som beviljats tillfälligt skydd.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

I *artikel 1* fastställs en förlängning av det tillfälliga skyddet i ett år (den 4 mars 2024–den 3 mars 2025) för de fördrivna personer som avses i artikel 2 i rådets genomförandebeslut 2022/382.

I *artikel 2* fastställs det datum från och med vilket rådets genomförandebeslut bör tillämpas, dvs. den 4 mars 2024.

2023/0331 (NLE)

Förslag till

RÅDETS GENOMFÖRANDEBESLUT

om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta[11], särskilt artikel 4.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) I direktiv 2001/55/EG fastställs miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer från tredje land vilka inte kan återvända till sitt ursprungsland och att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta.

(2) Den 4 mars 2022 antog rådet genomförandebeslut (EU) 2022/382[12] om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs.

(3) I enlighet med artikel 4.1 i direktiv 2001/55/EG var det tillfälliga skyddet först tillämpligt under en inledande period på ett år, till och med den 3 mars 2023, och förlängdes därefter automatiskt med ytterligare ett år till och med den 3 mars 2024.

(4) I samband med aktiveringen av direktivet enades medlemsstaterna om att inte tillämpa artikel 11 i direktiv 2001/55/EG på personer som åtnjuter tillfälligt skydd i en viss medlemsstat i enlighet med rådets genomförandebeslut och som flyttar till en annan medlemsstat utan tillstånd, såvida inte medlemsstaterna på bilateral basis kommer överens om något annat.

(5) För närvarande åtnjuter omkring 4,1 miljoner fördrivna personer tillfälligt skydd i unionen. Situationen i Ukraina gör att de inte kan återvända till Ukraina på trygga och varaktiga villkor. Internationella organisationen för migration uppskattar att 5,1 miljoner människor per den 25 maj 2023 är internflyktingar i Ukraina. Mer än hälften av alla internflyktingar rapporterade att de varit fördrivna i ett år eller längre. FN:s flyktingkommissariat uppskattar att över 5 miljoner människor är fördrivna inom

[11] EGT L 212, 7.8.2001, s. 12.

[12] Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs (EUT L 71, 4.3.2022, s. 1).

Ukraina och att över 17 miljoner människor är i akut behov av humanitärt bistånd. Mot bakgrund av situationen i landet i juni 2023 upprepade FN:s flyktingkommissariat sin tidigare ståndpunkt avseende utvisning till Ukraina och uppmanade stater att inte med tvång utvisa ukrainska medborgare och tidigare stadigvarande bosatta i Ukraina, inte heller personer som fått avslag på sina asylansökningar.

(6) Det totala antalet registreringar av personer som åtnjuter tillfälligt skydd har förblivit stabilt på omkring 4,1 miljoner, och få har rapporterat att de återvänder hem till Ukraina permanent. Dessutom kvarstår risken för framtida massiv tillströmning och fördrivning av fler personer som flyr från Ukraina till EU på grund av den instabila och osäkra situationen i Ukraina till följd av Rysslands fientliga agerande. De hårda striderna fortsätter i många områden. Risken för upptrappning kvarstår. Detta skulle i kombination med den svåra humanitära situationen i Ukraina dessutom kunna leda till en plötslig och ytterligare ökning av inresorna till unionen i en omfattning som skulle kunna klassas som massiv tillströmning. Samtidigt kvarstår risken för de nationella asylsystemens effektiva funktion om det tillfälliga skyddet snart skulle upphöra och alla dessa personer skulle begära internationellt skydd samtidigt.

(7) Eftersom det stora antalet fördrivna personer som åtnjuter tillfälligt skydd i unionen sannolikt inte kommer att minska så länge kriget mot Ukraina fortsätter är det nödvändigt att förlänga det tillfälliga skyddet för att hantera situationen för personer som för närvarande åtnjuter tillfälligt skydd i unionen eller som kommer att behöva sådant skydd från och med den 4 mars 2024, eftersom det ger omedelbart skydd och tillgång till harmoniserade rättigheter samtidigt som formaliteterna minimeras i en situation med massiv tillströmning till unionen. Att förlänga det tillfälliga skyddet kommer också att bidra till att säkerställa att medlemsstaternas asylsystem inte överbelastas av en betydande ökning av antalet ansökningar om internationellt skydd som skulle kunna lämnas in av personer som åtnjuter tillfälligt skydd fram till den 3 mars 2024 om det tillfälliga skyddet upphörde vid den tidpunkten eller av personer som flyr kriget i Ukraina och som anländer till unionen efter det datumet och före den 4 mars 2025.

(8) Med tanke på att skälen till tillfälligt skydd kvarstår bör därför det tillfälliga skyddet för de kategorier av fördrivna personer som avses i genomförandebeslut (EU) 2022/382 förlängas till och med den 3 mars 2025.

(9) Detta beslut är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

(10) I enlighet med artikel 4 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Irland genom en skrivelse av den 11 april 2003 meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av direktiv 2001/55/EG. Irland är därför bundet av detta beslut.

(11) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta genomförandebeslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det tillfälliga skydd som ges till personer som fördrivits från Ukraina och som avses i artikel 2 i rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 förlängs med ett kalenderår från och med den 4 mars 2024.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Det ska tillämpas från och med den 4 mars 2024.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande